

ПРОГРАМА
розвитку кафедри економічної та соціальної географії
географічного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
на період з 2021 по 2026 рр.

Кафедру економічної географії засновано в 1933 році відомим вченим в галузі економічної географії та статистики академіком К.Воблим. З 1988 року у зв'язку із розширенням предметної області її перейменовано на кафедру економічної та соціальної географії. На листопад 2021 р. колектив кафедри налічує 11 штатних викладачів: 2 доктори наук (проф. К. В. Мезенцев, проф. Ю. М. Хвесик), 9 кандидатів наук (доц. Н.І. Провотар, доц. В. М. Матвієнко, доц. О. Ю. Кононенко, доц. А. Л. Мельничук, доц. О. Л. Дронова, доц. О. М. Трусій, доц. В. Л. Глибовець, доц. Т. В. Нич, ас. Запотоцька В. А.), а також 0,5 ставки професора обіймає декан географічного факультету С. П. Запотоцький, 0,5 ставки доцента – заступник декана з навчальної роботи В. Ф. Пасько, 0,5 ставки асистента – географ I категорії кафедри О.М. Гнатюк.

1. Пріоритетні напрями роботи кафедри

Зважаючи на вимоги Закону України «Про вищу освіту», нормативні документи МОН України, Статут Університету, Стратегічний план розвитку Університету на період 2018-2025 років, а також основні напрями розвитку географічного факультету, пріоритетними напрямками роботи кафедри економічної та соціальної географії є:

– підготовка висококваліфікованих фахівців у сфері економічної та соціальної географії й урбаністики шляхом формування загальних та спеціальних компетентностей за спеціальністю 106 Географія в рамках освітніх програм «Економічна географія», «Урбаністика та міське планування» (ОР Бакалавр), «Економічна та соціальна географія», «Урбаністика та регіональний розвиток» (ОР Магістр), «Географія» (ОР Доктор філософії), спрямовані на засвоєння сучасних наукових концепцій, формування вмінь і навичок самостійно працювати, збирати та обробляти дані та інформацію, створювати творчі продукти;

– дотримання принципів академічної доброчесності, забезпечення високої якості викладання навчальних дисциплін науково-педагогічним складом кафедри на основі розробки сучасних навчальних програм та навчальних посібників, підручників, використання мультимедійних та інших сучасних технологій в навчальному процесі, впровадження результатів науково-дослідної роботи в навчальний процес;

– популяризація та висвітлення результатів науково-дослідної та педагогічної роботи кафедри шляхом проведення наукових та науково-практичних конференцій, семінарів, круглих столів з актуальних проблем

економічної та соціальної географії, регулярне видання фахового наукового журналу «Економічна та соціальна географія»;

– підготовка кадрового резерву кафедри з числа аспірантів та докторантів кафедри;

– розширення міжнародного співробітництва кафедри у освітній та науковій сферах, зокрема створення можливостей для викладачів, докторантів, здобувачів вищої освіти для стажування у провідних зарубіжних університетах та наукових установах, публікації результатів наукових досліджень у фахових періодичних виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах, зокрема, Scopus та Web of Science;

– популяризація серед абітурієнтів освітніх програм, підготовку за якими забезпечує кафедра економічної та соціальної географії.

2. Навчальна та навчально-методична робота

2.1. Забезпечення високого рівня викладання навчальних дисциплін для підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії за спеціальністю 106 Географія. Кафедра забезпечує проведення занять з понад 70 навчальних дисциплін на географічному факультеті, в Інституті міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.2. Оновлення освітніх програм, навчальних планів та робочих навчальних програм з урахуванням результатів акредитації, моніторингу та рекомендацій всіх стейкхолдерів. Акредитація освітніх програм з підготовки бакалаврів, магістрів та докторів філософії, зокрема ОПП «Урбаністика та міське планування» (2022 р.), ОНП «Економічна та соціальна географія» (2024 р.), ОПП «Економічна та соціальна географія» (2024 р.). Оновлення навчальних програм з фахових дисциплін у відповідності до сучасних вимог до випускника дослідницького університету, запиту ринку праці, рекомендацій роботодавців і здобувачів вищої освіти та з врахуванням світового досвіду.

2.3. Підготовка та публікація навчально-методичної літератури. Зокрема, розробка навчального посібника «Урболабораторії». Розміщення опублікованих навчально-методичних праць на інформаційних ресурсах Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2.4. Запрошення для читання публічних лекцій для студентів кафедри відомих вчених з провідних українських і зарубіжних університетів та наукових установ. Організація публічних лекцій фахівців-географів в рамках програм академічної мобільності Еразмус+ та спільних дослідницьких проєктів, зокрема, з університету Етвеша Лоранда (Будапешт), Університету Осло (Норвегія).

2.5. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації. Забезпечення підготовки докторантів та аспірантів для посилення кадрового

потенціалу кафедри та інших університетів України. На кафедрі навчаються один докторант та 7 аспірантів. Стажування на кафедрі викладачів географічних факультетів університетів України та інших країн.

3. Наукова робота та міжнародні зв'язки

3.1. Подальший розвиток наукової школи. На основі наукового та науково-педагогічного доробку викладачів на кафедрі сформувалася наукова школа з регіональних суспільно-географічних досліджень, лідерами якої є проф. К. В. Мезенцев та проф. С. П. Запотоцький.

3.2. Виконання науково-дослідної роботи. Виконання досліджень в рамках міжнародного дослідницького норвезько-українського проекту «Українські міста на лінії геополітичного розлому: міська ідентичність, геополітика та міська політика» (грант Університету Осло, Фонду Норвезької Наукової Ради, 2018-2022 роки). Подання заявок на інші дослідницькі гранти, зокрема проекти білатерального співробітництва.

3.3. Публікація результатів науково-дослідної роботи. Зокрема, публікація колективної монографії та низки статей у фахових виданнях за тематикою наукових досліджень кафедри. Подання статей до видань, що входять до міжнародних наукометричних баз, зокрема, Scopus та Web of Science, фахових видань України.

3.4. Популяризація та апробація результатів науково-дослідної роботи. Забезпечення регулярного видання фахового наукового збірника «Економічна та соціальна географія» (видається на кафедрі з 1966 року). Участь кафедри в організації міжнародних наукових та науково-практичних конференцій, зокрема Міжнародної науково-практичної конференції «Міста та регіони в епіцентрі просторових змін» у 2022 р.

3.5. Участь в атестації наукових кадрів. Зокрема, участь співробітників кафедри в якості офіційних опонентів на захистах дисертацій доктора наук та доктора філософії; робота членів кафедри у складі спеціалізованих вчених рад, зокрема докторської на географічному факультеті (голова ради проф. К. В. Мезенцев, вчений секретар проф. С. П. Запотоцький, член ради проф. Ю. М. Хвесик) у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, разових спеціалізованих вчених рад.

3.6. Стажування та підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації викладачів кафедри у провідних наукових установах, університетах України та зарубіжних країн.

3.7. Участь у міжнародних дослідницьких проєктах. Зокрема, професор К. В. Мезенцев є науковим керівником міжнародного дослідницького проєкту, у виконанні якого беруть участь ас. О. М. Гнатюк, докторант О. О. Денисенко, асп. О. К. Гаврилюк. Передбачається подальше розширення міжнародних зв'язків за рахунок залучення інших викладачів кафедри,

зокрема, шляхом активізації роботи з підготовки заявок на отримання грантів для здійснення наукових досліджень.

4. Робота зі здобувачами вищої освіти

4.1. Організація та керування навчальними і виробничими практиками здобувачів вищої освіти кафедри на регіональних базах практики, у провідних наукових, дослідно-проектних установах, міністерствах та відомствах, органах місцевої влади, аналітичних центрах, інститутах розвитку міст, агенціях регіонального розвитку тощо. Зокрема, проходження виробничих практик студентів в Інституті географії НАН України, Інституті економіки природокористування та сталого розвитку НАН України, Державному інституті проектування міст імені Ю. Білокопя «Діпромисто», ТОВ «Укргруппроект». Забезпечення проведення асистентської практики студентів магістратури, що спеціалізуються на кафедрі економічної та соціальної географії.

4.2. Наукове керівництво викладачів кафедри курсовими, бакалаврськими, магістерськими роботами, підготовкою доповідей здобувачів вищої освіти на наукових конференціях, наукових публікацій. Участь в організації наукових конференцій молодих вчених-географів.

4.3. Сприяння участі здобувачів вищої освіти в організації і проведенні факультетських і університетських навчальних, наукових та культурно-мистецьких і спортивних заходів. Регулярне проведення засідань студентсько-аспірантського семінару кафедри, де заслуховуються доповіді на актуальні теми з економічної та соціальної географії.

4.4. Залучення здобувачів вищої освіти до участі в наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт. Керівництво викладачами кафедри науковими роботами здобувачів вищої освіти для участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з географії. Керівництво здобувачами вищої освіти при підготовці до Всеукраїнських студентських олімпіад з географії та регіональної економіки. Організація та проведення докторських (аспірантських) шкіл для молодих дослідників.

4.5. Рекомендація здібних до наукової роботи випускників магістратури до вступу в аспірантуру.

5. Робота з абітурієнтами

5.1. Популяризація освітніх програм, підготовку за якими забезпечує кафедра економічної та соціальної географії, а саме «Економічна географія», «Урбаністика та міський розвиток» для бакалаврів, «Економічна та соціальна географія», «Урбаністика та регіональний розвиток» для магістрів, «Географія» для докторів філософії.

5.2. Організація зустрічей викладачів кафедри зі старшокласниками та вчителями географії. Організація виступів з лекціями у гімназіях, ліцеях та інших загальноосвітніх навчальних закладах Києва, інших регіонів, перед учнями та науковими керівниками учасників Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Національного центру «Мала академія наук України», Всеукраїнської учнівської олімпіади з географії.

5.3. Проведення заходів із залучення потенційних абітурієнтів. Участь викладачів кафедри в організації та проведенні днів відкритих дверей на географічному факультеті, проведенні олімпіади з географії для школярів.

6. Основні умови успішної реалізації програми

Основні умови успішного здійснення програми розвитку кафедри економічної та соціальної географії полягають у:

- ефективній кадровій політиці, використанні потенціалу науково-педагогічних кадрів;
- урахуванні викладачами та співробітниками кафедри світового досвіду наукової та навчально-методичної роботи;
- підтримці ініціатив кафедри керівництвом факультету та університету;
- відповідному бюджетному фінансуванні.

Програму розвитку кафедри економічної та соціальної географії географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка підготував професор кафедри, доктор географічних наук, професор Мезенцев Костянтин Володимирович.

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії 17 листопада 2021 року (Протокол №8).

Професор кафедри економічної
та соціальної географії

Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Декан географічного факультету

Сергій ЗАПОТОЦЬКИЙ